

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt IV. Clemens III. Clero (a) Constantinopolitano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

NOTÆ.

(a) *Antiquar.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc univ. cap. 1.* & post Concilii Lateran. p. 8. cap. 11. de Cantuariensi Ecclesia & ejus suffraganeis egi in cap. 2. de re scripti.

(b) *Officialium.*] Id est, Vicariorum Episcoporum, ut communiter in Anglia eos appellari testatur Cojaci in presenti.

(c) *Qui hoc de jure possunt.*] Vicarii generales Episcoporum ex vi proprii officii absque alia speciali commissione possunt instituire presentatos à Patronis, sicut & electos confirmare, ut pluribus relatis docent Barbofa in presenti, n. 3. & de potest. Episc. p. 3. alleg. 54. num. 70. Valens de benef. lib. 1. tit. 5. § 11. nam futurum est jurisdictionis; unde transit in Capitulum hæc potestas Sede vacante, cap. 1. hoc in lib. 6. sed omnia quæ sunt jurisdictionis, competunt Vicario Episcopi, nisi à jure exceptum sit: ergo & institutio in beneficiis. Non tamen potest Vicarius beneficia conferre, cap. ult. de offic. vicarii in 6. Joan. Datis de benef. sect. 3. cap. 10. nam non est par ratio institutionis, ac collationis; quia instituire est necessitas, conferre autem beneficia, gratiæ donationis; ideoque Vicarius potest instituire, non autem beneficia conferre absque speciali commissione. Ita docuerunt plures congesti à Barbofa d. alleg. 54. num. 69. qui variis modis accipiunt presentem Alexandri decisionem. Specialem delegationem præcessisse in hoc textu supponunt Dinus in cap. 1. de reg. jur. lib. 6. Panormitanus hic. Idem Panormit. Immo la, & alii aliam subjungunt interpretationem, asserentes in hoc textu non agi de libera collatione beneficiorum, sed de institutione, quæ fit ad Patronorum presentationem, quam Vicarius generalis tacere potest absque speciali commissione: ita tenuerunt Glossa in presenti, verbo Officialium, Romanus singul. 602. Selua de benef. 2. p. cap. 14. Lambert. de jure patron. lib. 2. 3. p. quæst. 1. art. 5. Tandem Covar. 3. p. variar. cap. 20. num. 7. docet textum hunc posse accipi de institutione, quæ non confert titulum beneficii, sed absentis; vel illius vicario præbet facultatem exercendi curam animarum, juxta textum in cap. 1. de Capel. monach. in 6. Sed prior sententia defendenda prorsus est, cum ceteræ alienæ sint à presentem decisione. Quatenus tamen possit Episcopus facultatem conferendi beneficia vacatura vicario proprio dare, dicemus in cap. constitutus, de concess. præb.

(d) *Proiulisti.*] Sed quomodo Archiepiscopus in subditos suffraganeorum suorum sententiam excommunicationis proferre poterat? contra ea, quæ adduxi in c. duo, cap. pastoralis, de offic. ordin. Communiter repetentes in presentem docent, Beatum Thomam Archiepiscopum Cantuariensem potuisse prædictam excommunicationem proferre, quia agebatur de delictis concernentibus totam provinciam, & idem Metropolitanum etiam contra subditos suffraganeorum procedere potuisse, docuerunt in presentem Innocentius Ancharan. n. 6. Abbas Antiquus n. 3. Butrius n. 5. Hostiensis n. 2. Zabarella n. 4. quos sequitur Lotherius lib. 1. q. 22. n. 8. qui animadvertit sententiam, de qua in presentem, non fuisse judicalem, sed decretum Metropolitanum, & legem provinciale sancitam in ipsa Synodo provinciali. Sed quam aliena sit hæc interpretatio à verbis presentem textus, nemo non videt. Eâ ergo & aliis omisissis vera interpretatio deducitur ex illis verbis hujus textus, ex officio tibi injuncto. Cum enim Archiepiscopi Cantuariens. sint Legati nati ratione propriæ dignitatis; Candenus in sua Britannia, ibi: Cantuariens. Archiepiscopi erant Legati populi Romani: & ut Urbanus II. agebat, velut alterius orbis Patriarcha, Godevinnus in vita sancti Theobaldi Cantuariens. Archiep. ibi: Pallium accepit Roma ab Innocentio II. à quo etiam titulo donatus est Legati nati, qui ab omnibus successoribus jam inde semper retentus sit: probavitate supra in c. 1. de offic. Legat. inde Beatus Thomas, non ut Metropolitanus, sed ut Legatus S. A. in suffraganeorum subditos sententiam proiulit.

(e) *Præsumit.*] Sed ad quid necessaria fuit hæc specialis concessio, ut satisfactione præmissâ possint Episcopi absolvere excommunicatos ab Archiepiscopo per sententiam generalem, cum censura generaliter lata ab homine possit relaxari, nisi ejus absolutio sit reservata ab omnibus, qui à censuris absolvere valent; ut probant Covar. Soto. Navarrus, & alii, quos laudat & sequitur Gibalinus de censur. disquisit. 9. quæst. 3. p. 1. num. 16. Sed recte Glossa finalis in presentem, quam sequitur Gibalinus ibi, docet, sententiam excommunicationis hanc fuisse confirmatam à Pontifice, ut constat ex illis verbis: *Auctoritate Apostolica confirmantes.* Unde necessarium fuit ut Alexander III. permitteret Episcopis, ut satisfactione præmissâ subditos absolverent, cum eos aliâ absolvere nequirent.

Commentarium hujus textus dedi in cap. ult. nostrum, de offic. Archid.

CAPVT IV.

Clemens III. Clero (a) Constantinopolitano.

Auctoritate Apostolicæ Sedis, debitoque officii nostri compellimur viros ecclesiasticos oculo benigniori prospicere, eisque, ne graventur molestiis, pastoralis sollicitudine providere. Hac itaque ratione inducti, auctoritate Apostolicâ prohibemus, ne aliquis vestrum à quocunque in civili, vel criminali negotio impetratur, nec per sæcularem personam carceri, aut vinculis, nisi ab Archiepiscopo suo ejectus fuerit ab ordine clericali, aliquatenus mancipetur, nec absq; rationabili & manifesta causa in officio, vel jure suo gravamen ab aliquo patiat. Prohibemus etiam ne vicarius

D. D. Gonzal, in Decretal. Tom. III. Pars I.

R

Regis,

Regis, seu quæcunque persona vicem sæcularis potestatis gerens, vobis in domibus, aut aliis rebus vestris injuriam præsumat inferre: sed tam in his, quam in aliis privilegiis vobis à Regibus, vel Archiepiscopis piâ consideratione concessa, inviolata volumus conservari. Statuimus insuper, ut nullus in Ecclesiis vestris, ultra quam (b) facultates earum Ecclesiarum sustineant, vobis instituantur in vitis,

NOTÆ.

(a) **C**onstantinopol.] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub titulo de iudiciis, cap. 1. ex qua textum ita restituo. De ipsa Ecclesia Pa-

triarchali Constantinopol. nonnulla adduxi in cap. quanto, de consuet.

(b) **Facultates eorum.**] Juxta adducta supra in cap. 1. ubi commentarium hujus textus dedi.

CAPUT V.

Innocent. III. (a) *P. tit. Sancti Marcelli, & B. tit. Sanctæ Susannæ, Presbyteris Cardinalibus Ap. Sed. Leg.*

AD decorem, & commodum, tam Ecclesiæ sanctæ (b) Sophiæ, quam aliarum Ecclesiarum, quæ sunt in urbe Constantinopol. constructæ, noscitur pertinere, ut litterati viri, & morum honestate conspicui, de quibuslibet mundi partibus venientes, institui debeant in eisdem. Verùm, sicut nostris auribus est suggestum, ven. f. n. Constantinopol. Patriarcha, immemor eorum, quæ sibi suggestimus viva voce, ac postmodùm per A. f. m. si tandem ad ipsum nostræ litteræ pervenerint, aliarum nationum clericos spernens, Venetos tantùm in ipsis Ecclesiis, & præcipuè in Ecclesia sanctæ Sophiæ satagit collocare, non attendens, quod in omni gente qui facit justitiam, acceptus est Deo, nec Sanctuarium Dei jure convenit hæreditario possideri. Quo circa dis. v. per A. f. m. quat. eundem Patriarcham monere, ac inducere studeatis, ut viros religiosos, honestos, & litteratos, undecunque originem duxerint, in prædictis Ecclesiis instituere non postponat, & maximè in majori: proponentes eisdem, quod si monitis nostris acquiescere fortè non curaverit, indignum se reddet, ut vos aliarum nationum clericos ad ejus obedientiam compellatis, præsertim cum ipsi propter hoc ad nostram duxerint audientiam appellandum. Neque dissimulare potestis, quin hoc auribus nostris incimetis, ut ex hoc ipso, an verum sit, quod Venetis dicitur promississe, conjicere valeamus. Si qui verò clerici per vos, vel per alterum vestrum sunt in prædictis Ecclesiis instituti, a p. postpositâ faciatis eos pacificâ possessione gaudere, amotos, sicut justum fuerit, per censuram ecclesiasticam ap. rem facientes restitui ad eandem.

NOTÆ.

1. (a) **P.**] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. c. 1. legendumque est, *Petro tit. sancti Marcelli, & Benedicto tit. sanctæ Susannæ, Presbyteris Cardinalibus Ap. S. Legatis.* Innocent. enim miserat eos Legatos in Orientem variis ex causis, quas referunt Spondanus in *continuat. Baronii anno 1200. & 1205.* Bosquetus in *gestis Innocent. III.*

2. (b) **Sanctæ Sophiæ.**] Celebre templum hoc sanctæ Sophiæ urbis CP. mirificè inauravit Justinianus Imperator anno 558. ut refert, & eleganter post Evagrium, & Procopium describit Baronius *tom. 7. anno 557. num. 7.*

COMMENTARIUM.

3. **P**RO interpretatione hujus textus varia adduxerunt post repententes, & laudatos à Barboisa *hic, Azor 2. p. insti. lib. 6. cap. 4.* Garcia *de benef. 7. p. cap. 9. per totum*, Petrus Gregorius *lib. 1. de rescriptis. cap. 30.* Solorzano *lib. 3. de jure Indiar. cap. 19.* Arellano *lib. 3. antinom. 3.* Sed vera interpretatio petenda est ex historia illius temporis, & urbis Constantinopol. quam licet breviter, retuli in *cap. scriptum, de elect.*

cap. final. de clerico. peregr. Sciendum igitur est, quod antequam Franci, & Veneti ad capiendam Constantinopolim castra movissent, certa inter eos pacta inita fuerunt, quæ ex gestis Innocentii III. editis à Bosqueto liber transferbere, ita enim apud ipsum fol. 92. legitur, sub titulo de pactis initis inter Venetos & Francos. [In nomine Dei æterni, Amen. Nos quidem B. Montis ferrati Marchio, & Balduinus Flandriæ & Hannoniæ, L. Blesensis & Clarimontis, H. sancti Pauli Comites pro parte nostra, vobiscum vir inclyte Domine H. Dandule, Venetorum, Dalmatiæ, atque Crovane Dux, & cum parte vestra, ad hoc ut unitas, & firma inter nos possit esse concordia, & ad omnem materiam scandali evitandam, ipso cõoperante, qui est pax nostra, & fecit utraque unum, ad ejus laudem & gloriam talem duximus ordinem observandum, & utraque pars juramento adstricta. In primis omnium armatâ manu Christi invocato nomine, civitatem expugnare debemus, & si divinâ auxiliante potentia civitatem intraverimus, sub eorum regimine debemus manere, & ire qui fuerint super exercitum prælecti, & eos sequi secundum quod fuerit ordinatum. Totum quidem habere, quod in